

För livets skull

NUMMER 3 HÖSTEN 2018

En tidning från Svenska kyrkan i Skara

UNG KÖRFEST I SKARA

DEN SISTA VILOPLATSEN

HÄMTA ANDAN I HÖST

Kyrka på svenska
- i en annan del av världen

Svenska kyrkan
SKARA

För livets skull

är församlingstidning för Svenska kyrkan i Skara. Den delas ut till alla hushåll i Skara, Ardala och Valle församlingar fyra gånger per år.

Redaktion i detta nummer:

Anna Theander, Per Larsson, Markus Hagberg, Pernilla Ericson, Kerstin Larsson, Sören Eklund, Måns Johansson.

På omslaget:

Lars Ryderstad är hemkommen efter ett antal år i utlands-kyrkan.

Foto: Anna Theander

Redaktör & grafisk form:

Anna Theander
anna.theander@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare:

Carl Sjögren
carl.sjogren@svenskakyrkan.se

Tryck:

LH-Tryck, Ulricehamn 2018

Säg tack istället!

De flesta av oss människor vaknar upp varje ny morgon hopplöst inåtkrökta i oss själva. Alltid finns det något att klaga på, ingenting duger och det mesta är rätt tröttsamt. Håhåjaja. Livet blev fullt av acksägelsedagar.

Den lilla bokstaven t ser nästan ut som ett litet kors. Det räcker att sätta den lilla bokstaven t framför alla ack så blir det tack. Vad skulle hända om ack blev tack, om allt det inåtkrökta rätas ut och blir uppåtvänt i stället? Om livet skimrar till som en blomstrande gåva där allt är oförsäkrat vackert och alldeles oförtjänt? Suckandets håhåjaja blev tacksamhetens halleluja. Livet blev i stället fullt av tacksägelsedagar.

För några veckor sen lämnade jag uppdraget som domprost bakom mig. Uppbrottet var fullt av vemod och glädje, av tårar och skratt och av innerliga samtal. Under fem år fick jag dela vardag och helgdag med er i Skara med omnejd och fick många gånger påminna mig om vilka fantastiska sammanhang som finns i och runt församlingarna i Skara. Jag har fått mycket att tacka för de senaste åren.

Får jag be dig göra ett litet experiment? Just den dag då du läser detta kan du välja att sätta den lilla bokstaven t som ser ut som ett kors före allt annat. Korset på tornspiran, runt halsen, i tatueringen, på väggen ovanför sängen kunde få påminna dig om Jesus och att säga tack i stället. Livet blev uppåtvänt, du fick se mer av allt Gud ger. Det blev fler tacksägelsedagar.

Så tack! Tack för att jag fick dela livet med er!

CARL SJÖGREN, TIDIGARE DOMPROST, NUMERA KYRKOHERDE I MÖLNDAL

A close-up portrait of Lars Ryderstad, a middle-aged man with a white beard and mustache, wearing a white shirt and a black necklace with a small pendant. He is looking slightly to the right of the camera with a gentle smile. The background is blurred, showing what appears to be an outdoor setting with a building.

Svenska kyrkan i utlandet:

Lars mötte svenskar i Danmark och Thailand

TEXT & FOTO: ANNA THEANDER

Som liten pojke gick Lars Ryderstad i hamnen i Göteborg och tittade på båtarna. Långt senare blev han sjömanspräst. Nu är han hemma efter många års arbete i utlandskyrkan. I Danmark och i Thailand. Två olika länder. Helt olika förutsättningar. Men med väldigt mycket gemensamt. - Utlandskyrkan handlar mycket om diakoni och om att möta människor där de är, säger han.

Lars Ryderstad trivdes bra som församlingspräst i Skara stift. Men det var något som kallade honom ut i världen. I sin berättelse återkommer han till barndomen i hamnen i Göteborg. Hur han gick där och fascinerades av de stora båtarna.

- Klart att jag skulle bli sjömanspräst, säger han leende.

Och så blev det. Den första resan blev inte så lång. Den gick till danska Skagen och där blev han kvar i nästan tio år. Sedan tillbringade han några år som häktespräst i Stockholmstrakten innan det bar iväg igen. Nu är Lars hemma i Ardala efter en femårig tjänstgöring i Bangkok. Ett arbete som inneburit att han varit kyrkoherde i Thailand, men också i grannländerna Vietnam, Myanmar, Laos och Kambodja.

De yttre förutsättningarna i Danmark och i Thailand skiljer sig åt, konstaterar han.

- I Skagen fanns det en kyrka, ett café och ett vandrarhem. Det var en strid ström av människor, väldigt lätt för folk att komma till kyrkan. I Bangkok ser det helt annorlunda ut. Där får kyrkan komma till människorna.

Svenska kyrkan i Thailand har en präst på plats i Phuket – men i huvudstaden Bangkok, där Lars hade sin huvudsakliga arbetsplats finns ingen fysisk kyrkobyggnad. Istället är man präst med mobiltelefonen i fickan och med eposten och facebooksidan lätt åtkomliga.

Givetvis finns utlandskyrkan, precis som i Sverige, där vid

livets stora händelser. Vid dop, vigslar och begravningar. Men väldigt mycket handlar också om diakoni.

- Många behöver någon att prata med. Det är låga trösklar i utlandskyrkan. Kanske beror det på att man är mer anonym utomlands, eller på att man är ledig och ger sig själv tid att fundera. Det blir också en alldeles särskild gemenskap eftersom alla skandinaver är i samma sits och de flesta har också lämnat något hemma, funderar han.

En del människor har kanske dessutom lämnat något bakom sig som inte var så bra. Men bara för det är det inte säkert att det nya blir bra.

- Många människor är ensamma i sitt inre. Även om man har människor omkring sig kan man uppleva ensamhet.

OMKRING 350 000 SVENSKAR besöker Thailand varje år. Dessutom tillkommer ett stort antal bofasta svenskar. Det är med andra ord inte konstigt att saker händer. Människor blir sjuka, råkar ut för olyckor, ett hundratal dör varje år, andra mår psykiskt dåligt, några råkar i klammeri med rättvisan, en del får ekonomiska bekymmer. Vid sådana tillfällen arbetar ambassad, konsulat och Svenska kyrkan nära varandra.

- Under mina år i Thailand har jag varit på ambassaden ungefär tre gånger i veckan för att gå igenom hur vi kan vara till stöd och vem som kan göra vad.

Många gånger tar kyrkan vid där ambassadens möjligheter och befogenheter inte räcker till. Och väldigt ofta handlar det om möten. Om att besöka människor på sjukhus, i fängelser, om att stötta anhöriga. Hur hinner man med allt?

- Det gör man inte. Men med vår tids tekniska och digitala möjligheter tycker jag ändå att det går bra att ha kontakt med människor. Jag kanske inte alltid kan träffa alla, men jag kan ha kontakt på telefon, mail och Facebook.

Ibland har det varit ambassaden som förmedlat kontakterna. Andra gånger har oroliga anhöriga i Sverige hört av sig.

Det låter som ett orimligt arbete i ett orimligt stort geografiskt område. Men Lars berömmar de ideella krafter som finns att tillgå bland svenskarna i Thailand.

- Jag hade hela tiden en grupp volontärer i mitt kontaktnät. Många av dem är medföljande till svenskar som arbetar i landet en kortare eller längre tid. Det kan vara 60 mil till någon som behöver ett besök. Och bara i Bangkok finns flera hundra sjukhus. Då är det fint att det finns volontärer som gör en stor insats.

Ofta är förutsättningarna ganska enkla. Kanske är det just det som tilltalar många. Lars berättar att han uppskattar enkelheten. Att det inte behöver vara så krångligt.

Han tar fram ett litet träkors som ibland fungerat som "resealtare". Han har hållit begravningar, döpt människor och viggt par utan storslagna kyrkobyggnader. Man har fått använda det som funnits och göra det bästa av det.

- Ofta har det blivit oerhört fint, just därför. Det är något väldigt vackert i det där trygga igenkännandet. Att få komma samman, be och sjunga några välkända psalmer på sitt eget språk. Det centrala blir så tydligt och nära när det är enkelt och avskalat. Det är kyrka för mig.

Träkorset har kommit att fungera som ett mobilt litet altare i många sammanhang.

”Det är något väldigt vackert i det där trygga igenkännandet.”

**Svenska kyrkan i utlandet finns på över 40 platser runtom i världen.
Läs mer på www.svenskakyrkan.se/iutlandet**

Eva-Carin Karlsson har personlig erfarenhet av vad Svenska kyrkan i utlandet kan betyda när tragedin drabbar en familj. Nu är hon ett av domkyrkoförsamlingens lokala ombud för utlandskyrkan.

TEXT & FOTO: ANNA THEANDER

Eva-Carin Karlsson och hennes familj fick stort stöd av församlingen i London när dottern Kajsa dog.

Kyrkan i London ett stöd för Eva-Carins familj

Det har gått sex år sedan Eva-Carin och hennes familj fick beskedet. Dottern Kajsa var död. Hon drabbades av lunginflammation i London och en felbehandling gjorde att hennes liv inte gick att rädda.

När telefonen ringde hemma hos familjen Karlsson i Skara var det redan för sent. Förlamade av chock och sorg skulle Eva-Carin, maken Peter och sonen Oskar ordna biljetter med nästa flyg till London, mitt i natten. I kaoset gick Peter in på Svenska ambassadens hemsida och hittade ett journummer. Men ingen svarade. Efteråt har Eva-Carin många gånger tänkt att det fanns en mening med det.

LITE LÄNGRE NER PÅ SIDAN hittade Peter nämligen ett nummer till Svenska kyrkan i London, så han ringde det, på vinst och förlust. Det telefonsamtalet blev inledningen på en lång och kär kontakt med utlandsförsamlingen i London.

- Vi fick ett helt otroligt stöd. Personalen i kyrkan där ordnade med allt det praktiska. Själva fattade vi ju inte ens vart vi skulle ta vägen, säger Eva-Carin.

Kyrkans präst, diakon, husmor och andra i församlingen fixade med allting. Från att se till att familjen fick mat, till att ordna med Kajsas hemtransport, följa med till olika formella sammanhang och till och med lösa boendefrågan.

- Vi hade ju inte bokat något hotellrum. Allting var så omständigt. Det var alltid någon av dem som arbetade där som hade tid att sitta hos oss och lyssna. Och att människor såg till att vi fick mat i oss. Bara tanken på att vi skulle suttit ensamma på ett hotell... ja, det hade ju inte gått!

Församlingen arrangerade också en minnesstund på plats i London för de många vänner Kajsa skaffat sig där. En stund som kommit att betyda mycket för familjen både då och i efterhand.

Men Eva-Carin betonar att utlandskyrkan inte bara finns till för dem som behöver diakonalt stöd på olika sätt, i sorg, ensamhet, utsatthet. Svenska kyrkan i utlandet betyder också mycket för såväl turister som utlandssvenskar när det gäller att uppmärksamma svenska högtider av olika slag och att erbjuda en öppen verksamhet som tilltalar mängder av besökare.

- Det görs ett otroligt viktigt arbete, menar hon.

Sedan årsskiftet sitter Eva-Carin med i församlingsrådet i Skara domkyrkoförsamling och när det blev dags att välja SKUT-ombud tvekade hon inte att åta sig uppdraget.

- Nu är jag ombud tillsammans med Gunilla Holmlund som har lång erfarenhet av det uppdraget. Det känns bra att kunna vara med och påverka och bidra till att både berätta om utlandskyrkan och att göra olika insamlingsinsatser.

MUSIK I KYRKORNA

SÖNDAG 30 SEPTEMBER 18.00 *Öglunda kyrka*
Vi sjunger psalmer med Husbandet

LÖRDAG 6 OKTOBER 17.00 *Skara domkyrka*
Musikalisk kavalkad

Thomas Holm med vänner. Lärare från Skara musikskola, medlemmar ur Edmonds Big Band m. fl.

LÖRDAG 20 OKTOBER 18.00 *Skara domkyrka*
Ung körfest

Medverkar gör ca 300 barn och ungdomar som deltar i Riksfest för unga röster och Ungdomskörfestivalen som äger rum i Skara 19-21 oktober.

SÖNDAG 28 OKTOBER 18.00 *Skara domkyrka*
Musik med många franska förtecken
Reibjörn Carlshamre, orgel.

LÖRDAG 3 NOVEMBER 18.00 *Skara domkyrka*
Vårt evighetshopp
Domkyrkokören, Reibjörn Carlshamre,
Håkan Brattgård.

SÖNDAG 18 NOVEMBER 18.00 *Skara domkyrka*
Musik för trombon och orgel
Mattias Hjortlinger, Åsa Nyberg.

SÖNDAG 18 NOVEMBER 18.00 *S:ta Annagården*
Låtar och musik av Benny Andersson
Ardeo-Händenekören och Våga Sjungakören.

A I HÖST

SÖNDAG 25 NOVEMBER 18.00 *Skara domkyrka*

Ein deutsches Requiem, J Brahms

Skara oratoriekör, Skarabygdens symfoniorkester,
Hedvig Eriksson, sopran, Lars Arvidsson, bas.
Reibjörn Carlshamre, dirigent.

Entréavgift: 160 kr (skolungdom 80 kr)

Biljetter vid entrén från kl. 17.10 konsertdagen.

Kontant eller swish, fri placering.

MUSIK VID LUNCHTID I SKARA DOMKYRKA

FREDAGAR 12.00 – 12.20. Välkommen att slå dig ner och lyssna. Efteråt serveras soppa i Mariasalen, Kyrkans hus. För datum och mer information, se www.svenskakyrkan.se/skara

VILL DU SJUNGA I KÖR?

Välkommen att höra av dig till körledarna:

Åsa Nyberg (barn och ungdom, domkyrkan) 0511-265 14

Reibjörn Carlshamre (vuxna, domkyrkan) 0511-265 13

Jennifer Lidgren (körerna i Valle) 0511-265 52

Charlotte Eklund (körerna i Ardala) 0511-265 63

Snart beslut om ny domprost

Carl Sjögren har lämnat sin tjänst som domprost i Skara. Snart fattas beslut om vem som efterträder honom.

Domprosten är främst kyrkoherde i domkyrkopastoratet och alltså anställd av Skara pastorat. Därutöver har domprosten även ett antal uppgifter som är kopplade till Skara stift. Bland annat sitter domprosten i domkapitlet som vice ordförande, är en del av prostmötet, och är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen. Dessutom har domprosten en viktig roll som biskopens stöd i allehanda frågor.

Nu behövs en ny domprost. Eftersom det handlar om att både vara kyrkoherde i Skara pastorat och att ha stiftsuppdrag utses en tillsättningsnämnd med representanter både från Skara pastorat och Skara stift med ansvar för att anställa ny domprost. Biskopen är given ledamot och ordförande. Ytterligare tre ledamöter kommer från stiftsstyrelsen och tre ledamöter kommer från kyrkorådet i Skara pastorat. Tillsättningsnämnden ansvarar alltså för allt från utformning av annons och genomförande av intervjuer till beslut om vem som ska bli ny domprost. När väl tillsättningsnämnden fattat sitt beslut är uppdraget klart och Skara pastorat blir arbetsgivare för vår nya domprost.

Den 15 oktober tas beslutet om vem som blir ny domprost i Skara. Tills den personen är på plats vikarierar Per Larsson på tjänsten.

ANDREAS FAGRELL

Carl Sjögren är numera kyrkoherde i Mölndal. Nu ska tillsättningsnämnden besluta om hans efterträdare.

UNGA SKA SJUNGA

Stor körfest i Skara i oktober

I oktober blir det Ung körfest i Skara. Och det är ingen liten fest! Drygt 360 barn och ungdomar från hela landet kommer för att sjunga tillsammans i domkyrkan.

Det blir fyra tillfällen för allmänheten att njuta av barn och ungas sång i katedralen, som står i centrum för festivalen. Festen inleds med en gudstjänst på fredagseftermiddagen. Samma kväll ger Nationella ungdomskören en konsert och på lördagskvällen intar alla de 29 deltagande köerna domkyrkans kor. Givetvis blir det också mycket sång vid söndagens festhögmässa.

Egentligen är det två festivaler som det här året slås ihop till en gemensam.

- Kyrkosångsförbundet brukar anordna en barnkörfestival som heter Riksfest för unga röster. Dessutom ordnas den

årliga Ungdomskörfestivalen. Men i år gör man alltså gemensam sak, berättar Andreas Fagrell som är "lokal festival-general" i Skara. Den övergripande planeringen står Kyrkosångsförbundet för men allt praktiskt runtomkring är det Andreas som basar över. Och det är en del att ordna med. Alla ska ha någonstans att bo, det ska fungera med övningslokaler på olika håll i staden och alla ska få mat i magen! - Vi har förstås bokat upp en hel del lokaler. Och när det gäller boende så blir det både hotell och skolgolv som tas i anspråk. Sångarna kommer ju inte heller ensamma, utan har med sig ledare och en del föräldrar, säger Andreas. Intresset för att delta i festivalen är enormt stort, och alla som ville fick inte plats. - Vi har tyvärr inte kunnat ta emot alla som ville vara med. Ytterligare tio köer står i kö för en plats!

ANNA THEANDER

Andreas Fagrell sköter den lokala samordningen kring körfesten för unga sångare i oktober.

Var med på festen!

FREDAG 19 OKTOBER

14.00 Inledningsgudstjänst med biskop Åke Bonnier
20.00 Konsert med Nationella Ungdomskören

LÖRDAG 20 OKTOBER

18.00 Festivalkonsert

SÖNDAG 21 OKTOBER

11.00 Festhögmässa med mycket musik

Allhelgonahelgen i Skara pastorat

Välkommen att besöka Marie kyrkogård och kapellet

Öppet i Marie begravningskapell:

FREDAG 2 NOVEMBER OCH LÖRDAG 3 NOVEMBER 14.00–18.30

Musik och eftertanke **15.00** och **16.30**.

Kaffeservering med dopp i förvaltningsbyggnaden.

Expeditionen är öppen för frågor och information.

Öppna kyrkor för besök och enskild andakt 2–4 NOVEMBER

Skara domkyrka:

FREDAG 9–18, LÖRDAG–SÖNDAG 9.00–20.00

Bjärklunda kyrka:

FREDAG 14.00–18.00, HELGMÅLSBÖN 18.00

Skallmeja kyrka

FREDAG 14.00–17.00

Händene kyrka

FREDAG 14.00–17.00

Vinköls kyrka

FREDAG 14.00–17.00

Skånings-Åsaka kyrka

FREDAG 14.00–18.00

Norra Vings kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Skärvs kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Varnhems kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Norra Lundby kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Eggby kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Öglunda kyrka

FREDAG OCH LÖRDAG 14.00–18.00

Minnesgudstjänster

Skara domkyrka LÖRDAG 3 NOVEMBER 18.00 *Allhelgonamusik*

Skara domkyrka SÖNDAG 4 NOVEMBER 17.30 *Minnesromässa*

Vinköls kyrka SÖNDAG 4 NOVEMBER 18.00 *Minnesgudstjänst*

Skånings-Åsaka kyrka SÖNDAG 4 NOVEMBER 16.00 *Minnesgudstjänst*

Varnhems klosterkyrka SÖNDAG 4 NOVEMBER 18.00 *Minnesgudstjänst*

*För övriga gudstjänster
se predikotur i tidning-
en eller [www.svenska-
kyrkan.selskara](http://www.svenska-
kyrkan.selskara)
Välkommen!*

Dags att beställa vinterdekoration till graven

Det finns möjlighet att beställa liggande granrisbukett inför allhelgonahelgen.

Sista beställningsdag är 15 oktober 2018.

Kontakta kyrkogårdsexpeditionen, tfn 0511-265 40

Flera gravskick för DEN SISTA VILAN

När döden inträffar behöver anhöriga ofta ta svåra beslut. Jordbegravning eller kremation? Grav eller minneslund? Allra bäst är det förstås om man fått möjlighet att fundera och prata om det redan i förväg. På kyrkogårdarna i Skara pastorat finns olika gravskick att välja bland. Givetvis kan också personalen på kyrkogårdsförvaltningen svara på dina frågor och funderingar kring gravar, gravskick och gravskötsel.

Kistgravplats

En kistgrav är helt enkelt en gravplats för en kista. Vanligen finns plats för två kistor i en kistgravplats. Gravsättningen av kistan sker i anslutning till begravningsceremonin. Graven upplåts i 25 år - detta kallas för gravrätt. När tiden gått ut kan gravrätten förlängas. Vid graven kan anhöriga utsmycka platsen med till exempel gravsten och plantering. Det är gravrättsinnehavaren - en anhörig eller närstående - som ansvarar för skötseln, men man kan också teckna ett så kallat skötselavtal med kyrkogårdsförvaltningen som innebär att denna sköter om och vårdar graven under den tid som avtalet gäller.

Minneslund

Minneslundan är en plats där aska gravsätts anonymt utan närvaro av anhöriga.

Varje aska sätts ned enskilt av förvaltningens personal, dock ej under vintermånaderna. Smyckning får endast förekomma på anvisad och gemensam plats. Ett minnesblad sänds ut till anhöriga efter gravsättning. Minneslundan vårdas av kyrkogårdsförvaltningen.

Askgravlund

Askgravlundan är en plats med ett gemensamt gravområde. Anhöriga är välkomna att vara med vid gravsättningen om de vill. Själva gravsättningen sker i en urna av nedbrytbart material. I askgravlundan finns inga markerade gravar och det ingår ingen gravrätt. Kyrkogårdsförvaltningen tillhandahåller namnplatta (mot ersättning) och ansvarar för uppsättning och varaktighet under 25 år.

Smyckning får endast förekomma på anvisad och gemensam plats för snittblommor i vas. Vintertid sker ljusständning på gemensam plats. Askgravlundan vårdas av kyrkogårdsförvaltningen.

Askgravplats

Askgravplatsen har precis som urngravplatsen en gravrätt på 25 år, med möjlighet till förlängning. Denna typ av gravplats är kopplad till ett obligatoriskt skötselavtal som löper under samma tid som gravrätten. I en askgravplats får två urnor gravsättas. Anhöriga får vara med vid gravsättningen, som kan ske året om. Gravplatserna får endast smyckas med snittblommor i vas, samt vintertid med gravlykta/ljus. Man får inte plantera något på egen hand. Askgravarna vårdas av kyrkogårdsförvaltningen.

Urnggravplats

En urngrav är som en kistgrav fast för en urna. I en urngravplats kan det normalt gravsättas fyra urnor. Anhöriga har rätt att vara med vid gravsättningen. Man har också rätt till egen plantering och gravsten. Det är också möjligt att gravsätta urnor i en äldre familjegrav avsedd för kistor. Gravsättning kan ske året runt. Gravrättsinnehavaren ansvarar för skötseln av gravplatsen och för underhållet av gravstenen. Mot en avgift kan skötseln överlåtas till kyrkogårdsförvaltningen. En urngravplats upplåts med en gravrätt på 25 år, som kan förlängas och förnyas om det finns någon anhörig som åtar sig att vara gravrättsinnehavare.

MAT OCH GEMENSKAP

Möt kyrkan på matmarknaden

TEXT: ANNA THEANDER

FOTO: ANNA THEANDER, PIXABAY.COM

På matmarknaden den 29 september finns kyrkan på plats för att sätta fokus på måltid och gemenskap. Bland annat kan besökarna tävla på olika sätt och samtidigt bidra till den diakonala verksamheten. – Pengarna kommer att användas till inköp av matkassar till dem som behöver det, säger Åsa Wikman, en av församlingens diakoner.

September är diakonins månad i Svenska kyrkan. I Skara har man valt det lokala temat ”Måltid och gemenskap”. Därför passar det bra att delta vid matmarknaden som äger rum vid Djäknesenen i centrala Skara.

– Mat är en så viktig del av våra liv. Det handlar inte bara om att fylla magen. Både mat och gemenskap är grundläggande behov. Det finns många människor som inte har någon att äta sin måltid med och det skapar ett stort utanförskap, menar Åsa.

Hon tillägger att måltiden också är ett centralt begrepp i den kristna vardagen och i Bibeln, till exempel i form av kärleksmåltider och i nattvarden.

Tillsammans med andra medarbetare som arbetar inom diakonin, såväl anställda som ideella, kommer hon att finnas på plats på matmarknaden den 29 september. Dels för att informera om församlingens diakonala arbete men också för att möjliggöra för besökarna att på ett roligt sätt bidra till denna viktiga verksamhet.

– Vi kommer att anordna lite olika tävlingar där man kan vinna priser. Man får betala en slant för att delta och de pengarna ska sedan användas till att köpa in matkassar i församlingen.

Åsa berättar att behovet av

Åsa Wikman.

matkassar är stort och att det ofta väcker förvåning bland människor hon möter.

- Man tror kanske att det bara förekommer i storstäderna att folk inte har råd att köpa mat, men det är ju så i Skara också. Det finns människor som ständigt har så små marginaler att en enstaka händelse, till exempel en natt på sjukhus, kullkastar hela ekonomin för den månaden. När fakturan för sjukhusvistelsen kommer får man inte ihop det, helt enkelt.

Hon betonar att kommunen har ett övergripande ansvar för alla sina invånare, men att det finns människor som ibland faller igenom systemet.

- Ofta handlar det just om en sådan här enstaka händelse som gör att pengarna inte räcker till mat.

Den som vill veta mer om diakonin i församlingen eller känner sig tävlingssugen är varmt välkommen till matmarknaden!

DIAKONI

Ordet diakoni betyder "att tjäna" och ingår i Svenska kyrkans grundläggande uppgift. Enkelt kan det förklaras med att det handlar om kyrkans sociala arbete och handlar om omsorg om medmänniskan och skapelsen.

Uppdraget är att utifrån kristen tro vara med och skapa ett gott samhälle. Kyrkans diakoni ska arbeta för rättvisa, försoning och återupprättelse och vara ett svar på Guds uppmaning om att visa varandra omsorg.

Det diakonala ansvaret vilar således inte bara på kyrkans anställda diakoner utan på varje kristen!

Ge din hjärna en present Nu startar OFF WORK i domkyrkan

En tyst och nedkopplad stund bara för dig. Ingen mobil, ingen alkohol, inget prat, ingen musik, inget som ska sägas, göras eller presteras. Kom till Off Work i Skara domkyrka.

Att ständigt vara uppkopplade gör oss sjuka. Det ständiga sociala bruset gör att våra hjärnor bombarderas av intryck. Tystnad hjälper din hjärna att skapa nya hjärnceller och förbättra minnet.

I tystnaden möter du dig själv: dina tankar, dina känslor, din längtan och dina behov. Om vi inte lyssnar på oss själva är det inte lätt att välja rätt väg i livet. Hur ska vi veta om vi är nöjda eller om vi behöver göra förändringar?

I tystnaden finns också möjligheten att öppna sig för Gud och möta andligheten som är nedlagd i varje människa.

Utan att någon predikar eller sjunger.

Ta emot vad Gud har att ge!

ONSDAG 17 OKTOBER 17.00–19.00

ONSDAG 14 NOVEMBER 17.00–19.00

Ingen kostnad, ingen anmälan.

Information: Åsa Wikman, diakon,

tfn 0511-265 21, asa.wikman@svenskakyrkan.se

Fyra nya medarbetare i Valle församling

Valle församling har fått fyra nya ansikten. Från hösten ingår Patrik, Emanuel, Monica och Sara i skaran av medarbetare.

FOTO: PERNILLA EMANUELSSON

Patrik Berg är projektanställd på två år och är utbildad församlingsstrateg/utvecklare. Han är nybyggare med uppgift att bygga upp Axvallsområdets församlings- och gudstjänstliv igen.

Emanuel Carlsson är ny församlingsherde i Valle församling och efterträder därmed Markus Hagberg. Emanuel arbetade senast i Falköpings pastorat.

Monica Forsner vikarierar som diakon under ett år i Valle församling, med placering i Axvallsområdet. Hon har varit pensionär under ett år efter anställning i Götene församling.

Sara Kivimäe har under sju år arbetat ideellt i barnverksamheten tillsammans med Pernilla Emanuelsson i Varnhem. Sara är numera deltidsanställd i Valle församling och ansvarig för barnverksamheten i Axvallsområdet.

Taizéandakt och kvällsmat *i Axvalls församlingshem*

12 SEPTEMBER

10 OKTOBER

14 NOVEMBER

17.30

TACK!

I mitten av augusti avslutade jag min tjänstgöring i Skara pastorat och Valle församling för att bli kyrkoherde i Södra Kållands pastorat. Det blev ganska precis 13 år i Skara pastorat. Tiden har gått fort och när jag tänker efter har det hänt så mycket under dessa år, och jag har fått träffa och lära känna så många människor. Om det är som det ska, växer en präst och hans församling samman så att de påverkar varandra, och så tror och upplever jag att det varit också för mig och er. Under åren har jag haft runt 400 dop, och ungefär lika många begravningar, som inneburit många möten. Många människor, anställda, förtroendevalda och gudstjänstfirare har blivit mina och Helenas vänner, och för er är vi tacksamma.

När jag tänker tillbaka på tiden i Skara pastorat och Valle så har det varit en lärorik och utvecklande tid. Förändringar pågår hela tiden och kyrkan har att leva och verka i detta. Och mycket har förändrats! Detta kräver hela tiden en levande reflexion över vad som kan förändras med tiden och vad som måste bevaras. Nu lämnar jag över detta ansvar till Emanuel Carlsson, som är ny präst i Valle från mitten av september, och jag är övertygad om att han ska trivas lika bra som jag har gjort med alla duktiga och goda medarbetare!

Med önskan om den Högstes välsignelse över er alla!

MATZEKUS

En välkomnande plats för **MÄNSKLIKA MÖTEN**

Autentiska möten mellan människor är något väldigt fint och vackert. Vi möts, samtalar en stund, lyssnar på den andre, tar oss tid. Kanske kan det tyckas vara en bristvara idag. Ändå är det dessa möten som vi människor längtar efter. Att få vara sig själv, utan fasader eller prestation.

S:ta Annagården i Ardala vill vara ett sådant hem för alla, ett hem för just dig, för alla som vill ha och längtar efter gemenskap.

S:ta Annagården är både kyrka och församlingshem, för det mesta öppen för dig! Kom in, slå dig ner, ta en fika eller delta i gudstjänst och andra aktiviteter.

Kyrkan erbjuder mötesplatser för barn och vuxna. I S:ta Annagården finns "Kvällsmat för alla" där vi äter tillsammans, samtalar och om man så vill aktivera sig med något pyssel. Här ordnas temakvällar, öppen förskola och stickcafé för att bara nämna några mötesplatser. All verksamhet handlar om att komma samman och mötas. Här får alla samtalsämnen rymmas om livet, tron och allt däremellan. Kyrkan har ju också gudstjänst/mässa varje söndag 11.00.

Ett rum för gemenskap med Gud och med varandra. Efter gudstjänsten är det alltid kyrkkaffe. Gudstjänsten fortsätter vid kaffeborden, därför att mötet med varandra är viktigt och värdefullt.

HAR DU VARIT INNE i S:ta Annagården och sett den vackra kyrkan med altaret ut mot naturen? En fridens plats för andakt, lugn och ro. En plats att andas ut på efter en stressig

I S:ta Annagårdens kyrksal får naturen vara altartavla. Välkommen in att slå dig ner en stund.

dag. Kanske är det så att du längtar efter att bara komma in i kyrkan en stund en vanlig vardag? Kom! Kyrkan är för det mesta öppen. Sätt dig ner i soffan, läs en tidning, ta en enkel fika, handla rättvisemärkta produkter och böcker. Sätt dig i kyrkan en stund, tänd ett ljus. Kyrkan är allas hem! Därför vill jag uppmana dig: Kom in och känn dig välkommen!

PERNILLA ERICSON

Det händer i höst

KVÄLLSMAT FÖR ALLA

TORSDAG 25 OKTOBER

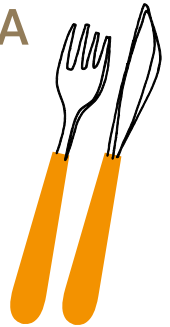
Tema "Tack"

TORSDAG 15 NOVEMBER

Tema "Rast"

18.00 S:ta Annagården

25 kronor per person. Barn gratis.

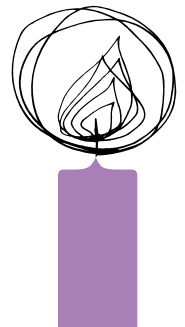

EN DAG I STILLHET

Kom, var med i stillhet och tystnad.

Lördagen den **13 OKTOBER 9.00-**

15.00 är det Stilla dag i S:ta Annagården. Mer information om denna dag och andra tillfällen till andhämtning hittar du på sidan 18.

LÅTAR & MUSIK

av Benny Andersson

SÖNDAG 18 NOVEMBER 18.00

i S:ta Annagården

Medverkar gör Ardeo-Händenekören och Våga Sjungakören.

Hämta andan...

Stilla dag i S:ta Annagården, Ardala

LÖRDAG 13 OKTOBER 9.00-15.00

Vi börjar dagen med frukost och inleder sedan tystnaden med en andakt. Under dagen finns möjlighet till bibelmeditationer, läsning, vila, skaparverkstad och en kort pilgrimsvandring. Ta gärna med innetofflor och kläder för promenad. Kostnad 100 kronor för frukost och lunch (betalas på plats).

Anmälan senast 8 oktober till:

Ingela Karlén, diakon, ingela.karlen@svenskakyrkan.se, tfn 0511-265 20
eller Pernilla Ericson, präst, pernilla.ericson@svenskakyrkan.se, tfn 0511-265 61

Retreatdag i Axvalls församlingshem

LÖRDAG 10 NOVEMBER 9.00-18.00

Vi börjar dagen med frukost och introduktion. Sedan finns möjlighet till meditation, läsning, promenad, vila, mässa och enskilt samtal för den som önskar. Ta med innetofflor, varm tröja, promenadskor och en kudde.

Kostnad 100 kronor för frukost, lunch och fika (betalas på plats).

Anmälan senast 2 november till Britt-Marie Hjertén, präst, brittmarie.hjerten@svenskakyrkan.se, tfn 0511-265 10

Off Work i Skara domkyrka

17 OKTOBER OCH 14 NOVEMBER 17.00-19.00

Ge din hjärna en present, en tyst och nedkopplad stund bara för dig. Läs mer om Off Work på sidan 13.

Sinnesromässa i Skara domkyrka

SÖNDAG 7 OKTOBER, 4 NOVEMBER, 9 DECEMBER, 13 JANUARI

17.30 (Fika serveras från 17.00 varje gång.)

4 november är det minnesromässa.)

Fader, jag andas in din kraft, jag andas ut min trötthet.

Kristus, jag andas in din närhet, jag andas ut min ensamhet.

Helige Ande, jag andas in din frid, jag andas ut min oro.

För drygt två år sedan konfirmerades jag. Innan konfirmandtiden var jag osäker på om Gud fanns, men efteråt var jag säker – jag trodde på Gud! Att fundera över livet och tron ville jag fortsätta med även efter tiden som konfirmand. I den vevan blev jag introducerad till Svenska Kyrkans Unga (SKU) och erbjuden att komma på SKU i Skaras sommaravslutning. Det gjorde jag och fastnade direkt.

Svenska Kyrkans Ungas syftesparagraf sammanfattar vad organisationen är och vill. Den lyder: *Svenska Kyrkans Unga är en demokratisk rörelse av barn och ungdomar i Svenska kyrkan. Vi vill med Kristus i centrum och med dopet som grund verka i hela Guds skapelse och vara en gemenskap i församlingen där vi får växa i tro och ansvar.*

I år fyller SKU 25 år. I 25 år har unga från 0-30 år kommit och gått i den här organisationen. De har skrattat, gråtit och allt där emellan. De har lärt sig om demokrati genom att åka som ombud på riksårsmöten, de har pratat om svåra saker och de har ibland tvivlat på sig själva och sin tro. Men framförallt har de känt sig behövda, accepterade och älskade. Det är någonting värt att fira!

Att vara i SKU-sammanhang betyder otroligt mycket för mig. Jag vet att jag alltid är välkommen, viktig och att jag kan vara mig själv. Det där om att vara sig själv kan låta klyschigt, eller hur? Men när man träffar andra unga som är med i SKU inser man snabbt att den där frasen inte alls är tomma ord. Oavsett i vilket sammanhang man träffas och gör saker tillsammans inom SKU – på friluftsläger, i församlingshemmet, i kyrkan – känner man att man kan vara sig själv. Ingen dömer en för hur man ser ut, uttrycker sig, klär sig eller betar sig. Alla accepteras precis så som de är.

När vi träffas i Skara lokalavdelning kan jag slappna av och släppa allt: krav, stress, press och bara vara, finnas, andas. Ta mig tid att fundera på det som är viktigt i livet på riktigt. Sådana djupa samtal har man inte varje dag och hur som helst, utan de kräver en trygg och tillåtande miljö. När man träffar andra unga kristna och pratar om livet och Gud växer man i tro. Att växa i tro är att växa som människa, att växa i sig själv. Tillsammans med Gud upptäcker man vem man är och vill vara.

Jag har utmanat mig själv, fått nya erfarenheter och haft väldigt roligt under de här två åren i Svenska Kyrkans Unga. Jag ser fram emot att i många år framöver få vara med och bära den här organisationen. Länge leve SKU!

Karin Ålander är aktiv i Svenska Kyrkans Unga i Skara, en organisation som i år firar 25-årsjubileum.

KARIN ÅLANDER

Svenska kyrkan i Skara

Malmgatan 3A, 532 31 Skara
skara.pastorat@svenskakyrkan.se

Expeditionen Kyrkans Hus

Besöksadress: Malmgatan 3B, Skara
Telefon: 0511-265 00
skara.pastorat@svenskakyrkan.se
Helgfri måndag-fredag kl. 10-12

Kyrkogårdsförvaltningen

Telefon 0511-265 40, Fax 0511-108 83
skara.kgf@svenskakyrkan.se
Postadress: Malmgatan 3A, 532 31 Skara

Kyrkogårdsförvaltningens expedition:

Marie kyrkogård, Axvallagatan,
532 37 Skara
Helgfri måndag-fredag kl. 8.00-12.00

Helgpräst

Du kan nå pastoratets helgpräst dagtid lördagar och söndagar på tfn 265 08. Vid storhelger når du helgpräst via tfn 265 00. Övriga tider hänvisas till jourhavande präst via 112. Mer information och telefonnummer till anställda hittar du på www.svenskakyrkan.se/skara

KYRKORNA BERÄTTAR

Unika skatter i Marum

Marums kyrka är en skatt när det gäller kulturarvet. Bland annat märks en unik änglamålning, en dopfont med ovanligt motiv och en lillklocka som är en av de äldsta i stiftet. Genom en renovering under 2018 har dessa fina värden åskådliggjorts tydligare.

TEXT: ERIK TORNSTIERNA, ANNA THEÅNDER

FOTO: ERIK TORNSTIERNA

Kyrkan är från medeltiden, men förändrades under 1800-talet. Då skulle det vara ljusst, sparsmakat och enkelt. Det saknades altartavla, hela kyrksalen var vitmålad och så även predikstolen.

På 1930-talet var det dock dags att renovera kyrkan. Då ville man i stor utsträckning återgå till kyrkans tidigare utseende. Det var nu man tog fram de medeltida väggmålningarna, konserverade madonnan och apostlafi-gurerna, tog fram och kompletterade den gamla altar-upsatsen, bytte predikstol och kyrkan fick åter spåntak efter att ha varit belagd med tegel under 70 år.

Sedan följde en lång period då inte mycket underhåll gjordes. Det var alltså hög tid att åtgärda vissa brister när det nu blev dags för renovering i år.

Det är Gunnel Rosenquist med kollegor från Jönköpings läns museum som har sanerat och retuscherat alla träföremål i kyrkan som exempelvis madonnan, apostlafi-gurerna och naturligtvis också altarupsatsen. Väggar har rengjorts, sprickor lagats och framförallt har man förstås säkrat de medeltida målningarna så att kommande generationer också ska få del av dem. De föreställer

bland annat en ängel och är de tidigaste noterade kända målningarna i Skara stift.

Två speciella takfotsbrädor från medeltiden har förvarats i kyrkans torn under lång tid, men dessa har numera fått sin synliga plats i vapenhuset. De är nämligen unika med sina romanska palmettslingor och det finns inga fler kända i Skara stift.

Även utvändigt har det gjorts en hel del renoveringsarbete, bland annat när det gäller fasadputs. Eftersom kyrkan, som är byggd av kvadersten, inte var putsad från början har man valt att lämna en yta i norra hörnet mot sakristian utan puts!

Även den välbevarade tidigmedeltida dopfunten har sin särskilda historia. Den ansluter sig stilmässigt till "liljestensfontarna" med sin växtornamentik, men med en väsentlig skillnad: en figursamling med två drakar som vänder sina käftar mot varandra med en liten fredlig duva mellan sig. Detta är ett helt unikt dopfontsmotiv i vårt landskap. Att funten är så välbevarad beror troligen på att den fungerat som stöd för predikstolen fram till 30-talsrestaureringen!

